26/VI 25

22862

قزل بۇچەلار.

(پيونرلار جيينتغى)

22 МАР 1937

B. A. S. S. R.
Qilimi Katepxanahi
№ 821
Научная Библиотека
БАССР

آيز توتروب قاچان جرلار ئيدم
آزات ئلم، ئيركم بولماسا؟
ئولم بولغاب قاچان يلار ئيدم
قزل قطعم ـ كوركم بولماسا؟

Центральная библиотека
имени Ахмет-Заки-Валиди

[redacted]

باشقرتستان نشريات شيركتى
«باشكندگە»
ئوفا، 1925 يل.

Типо-Лит. „Окт. Нат" В. Ц. С. Н. Х.

Уфа. Башглавлит № 98. Тираж 2000 экз.
Заказ № 1681.

B. A. S. S. R.
Qilmi Kətapxanahe
№
Научная библиотека
БАССР

ع. عومەر شیعرلاری توروندا.

عومەر، ریۋالیوتسیە تولقنلاری ئاراسندا چقعان شاعیرلارنڭ برسی ساناڵا. ئانڭ ماتور، ماتور پارچالاری، مۇكارچی گەزیت، ژورنال بیتلەرندە كورنگەلەب كیلە ئیدی. مەن هەزر مینم قاتسعا، ئانڭ شول پارچالاردان جیيلعان جیينتعی یاتا. ع. عومەرنڭ شیعر-لارنا هەزرگە تیمەت بیرو قاودراق. چۆنكی ئول، باشقی ئوسو میڭگلتە، ئۆزەن بر تالانت قلی. ئانڭ بو كچكنە جیينتقداعی شیعرلارن ئیكیگە بولب یورترگە توری كیلە. ئانڭ بر ئۆلۆشی (ئالگرەك یازلعانلاری بولسا كیرەك) لیریكو - ئیندیویدوالنی روحداراق بولب، ئیكی ئشكولا یولی بلەن یازالار. ئسلوبلەری دە، شولای ئوق. ئیكنچی ئۆلۆشی (سوڭعراقلاری بولرعا تیيش) ریۋالیوتسیونی روح بلەن سوعارلعانلار. برنچسندە: «بولماسا»، «بر قایعی مینوتندا»، «هیچ تیكرلەر ئزلەمیم»، «... گە»، «قارتقا چیكمەم» كبكلەر كرەلەر. بو شیعرلار، شاعیرنڭ ئۆز تورمۇشنداعی بەیلی بولب، ئۆزنڭگنە قایعرتا، ئوزلنڭگنە شادلانعرا، ئۆزلنڭگنە كونەرەلەر. بولارنی، شاعیرنڭ رازۋیتیەسندەگی برنچی باسقچلار، دیب قاراعا توری كیلە. ئیكنچی ئۆلۆشی ئیندی، ئیجتیماعی تور-مۇشدا، شاعیرنڭ ئۆز رولن قاتی باشلاون كورسەتە. موندا ئول ئۆزنڭ لیچنی تورمۇشنداعی وات قارشلقلاردان «ئیلهام» قالب، قانق ئلچۆنگنە كوكلن نچكرتب ماتاشمی، ئانڭ یورەگی ئۆزنی تاسویر ئیتكەن ریۋالیوتسیونی تولقنلار بلەن برگە یۆزە، ئۆزن «قزلباو»لار، «كاموناڕلار»، «ئیگنچیلەر»، «تیمرلكلەر»، «كیمەلەر» ئاراسندا كورە، ئۆللارنی باشقی تورمۇشقا ئومتلوچی، ئیكنلك بلەن سوعشوچی «سیلكورلار» ئارمیاسی ئچنە كیلب كرە، قالارنڭ ریۋالیوتسیونی یۆرەكلەرن حرلی باشلی. قاراكەی قزن .. قسان

ۋار دېگەنگىزنى، ئورتاسىدا بىر ئاۋۇل، ئوتلار سونگەنلەر... ئارا سارا قىلىرگەنە ئۆزەلەر. مۇنا شۇل ۋاقتا كېچكەنە، تەرەزەلەرنى ئارغا قاتىپ بېتكەن بىر خۇيىدە رەسىمكەنە، ئوت ياقتىسى كورۇنە. بۇ يەر ئانقا؟ نېشلىيلەر؟ ... مۇندى، ئورىنى قارىكىكى شاھىرلار: «دۇن ئورتاسىدا، بۇتۇن ھالق بۇرقلاغاندا، شۇندى، ئوت ئالدىدا ئولەم بوساغاسىدا ياسقان قارت بىر قىپى، ئاللا ئالدىدا كونلىك بۇتۇن كېتكەنگەن ئاپپ دۇغا قىلا ئىدى....» دېپ تەسۋىر ئېتەرلەردى.

ئە مۇندا بۇتۇنلەي باشقا تەۋرەنە، باشقا بىر ئىلەك. ياڭى تۇرمۇشقا يول ئاچۇر ئوچۇن بولەن بۇيۇك ئىلەك تەسۋىر ئېتىلە. مۇندا ياڭى تۇرمۇش ئېپىيەسى بىلەن يورەگى يالقىنلاغان سىلىكون، شۇل كېچكەنەگىنە لامپا قالسىدا، ئاۋۇل كاپىراتىپقىنىڭ ئاۋۇلنى ئېلىپكىترە بىكلەشىرو تورنداغى قەرارىن يازا. يازىپ بىتە، ئوزىنىڭ سونىرە — سونەس تۇرغان كېچكىنە لامپاسىدا «بىسەك، بت ئېندى» بىز يېز كۆندەن ئېلېكتىرىك ئىستانسىسى سالابەزدى.

مۇنا بۇ سوگەنى ئۇلۇشتە شاھىرنىڭ ئوسە بىلرووى كورگەنق بېرلە. نىيك ئىسلوپ ياغىدا ياڭلاق كورەسى. ئانىڭ ياڭى شىھىرلارنى ئېيسكىن. تل ئىسلوپ ئىچىندە ئوزلەرىنىڭ قىممەتلەرنى شاقتى يوغالتالار. شاھىر ئوزىنىڭ يەڭى باسقىچىندا، يالىكى. مۇنىسىدا تىپىمەر... ئۆلۈمۈندە يېز.

داود يولتى — ئوفا

عينوار 2 - يل 1926.

موندا کرگدن شیعرلار:

1 — بولماسا.
2 — چیت ئیکرلار ئزلهمه؟
3 — بر قالهسی مینوتندا.
4 — شادلق مینوتلارندا.
5 — ئیبلهشلمه.
6 — کیمهك.
7 — پلوچالار.
8 — . . . . . گه.
9 — قارتقا چیلهمه.
10 — مالمی، ئیتیبالمی؟
11 — یوواتقان بولام.
12 — قوزن کورکه.
13 — قارتدا قمر، قالدا تورمش.
14 — صین کیتکهنده.
15 — شادلقلی ممر.
16 — قزل یاو خانتیان.
17 — کیچه قشوی-بوگونی یاو.
18 — کم ,قول؟
19 — کاموسا.
20 — سابلیچدما.
21 — قیگنچلگه.
22 — 1 نچی مای.
23 — 9 نچی مینوار.
24 — چالمی.
25 — سیلکور.
26 — تیمرلکده.
27 — میتم ,قویلار.
28 — کیکمش.
29 — مین قملی ,قوش.
30 — «کیم» کیله... کم «کیمه» یله.

Национальная библиотека
имени Ахмет-Заки Валиди

بولماسا.

قاچان ئاتار ئیدی ئیرك تاڭی
تاڭ بولمزی «چولپان» بولماسا؟
تاو، تاشلارنی جیمرب، تەحتلەرنی
جیر باروچی «ۋولقان» بولماسا؟
سارغوعاچلار قاچان سایرار ئیدی
قونب سایرار تالی بولماسا؟
دەرد بیررلك، تەنگە جان ئۆررلك
جیلەس، ئاباز ذکی بولماسا؟
بال قۇرتلاری قاچان قونار ئیدی
کۆل چەچەکگە، بالی بولماسا؟
بیلمەمیدی شول قز بەش یورەکنی
بیت ئۈچۈندا ئالی بولماسا؟
چابار میدی جگت یورعا منب،
ئازات، ئیرکن ئیلی بولماسا؟
یورعاسندان تۈشکەچ بر ئوبەرلك
مانور تچکه بیلی بولماسا؟

*
* *

ئۆوز توترب قاچان جرلار ئیدم
ئازات تلم، ئیرکم بولماسا؟
قولم بولعاب قاچان یازار ئیدم
قزل قەلم ـ کورکم بولماسا؟

چيت فيكرلەر ئزلەميم.

مين قاپابىمبم، نور كە منميم،
سايراميم بلبل كبك؛
شەب قانات بوق، جيلىگە ئوچميم،
جيلميمن دۆلدل كبك...
شەب ناوش بوق، موڭ سزالميم،
شرلاعان سرناى كبك؛
مين توبەندە، واق فووافدا!
قرلبمن تورعاى كبك.

كل توبەنتن ماوزوع ئاللم،
ئاچ فيكرلەر تزكەليم؛
ئەيلەنەمدە ماوزوعم بار
جبت فيكرلەر ئزلەميم...

بر قايعى مينوتندا.

كۆيەم ئچدەن، يلام، حەسرەتلەنەم،
كۆيەم، كۆنن - تۆنن ئتلەنەم؛
ئاور تۆرمش باسب بۆبۆك جانم
توبەن تۆشەم، چوكەم، بۆكلەنەم...

شادلق مىنوتلارندا.

چۆپىب تاشلاب تۇرەش واق - تۆيەگن،
چىرتب كۆڭلم، جرلاب جىبەرەم؛
ئال - گۆللەردىن چىكب قانا تلارم،
جىر ئۆستندە،ئۆچام، تىربەلەم.
ئچكە سىمى شادلق كۆلم شارلاب،
ناشا ناوشم كودلەر ياڭراتب؛
ئاچى يازەش بلەن ئاورتۆرەش
قان ياليلار جىردە ئاوناشب...

ئىرمنى ،لول؟ ئەگەر ئاوماقلانسا.
«ئۆن!» دىگەندە چقان جىلكەدە...
زور يازق بيت، ئەگەر شولاى بولسام،
ئىرلەر باشن ناشو جىلكەدە ...

مىن بارام.

قابقارا تۆرەش كرندە
ئىندىئ مىن كوب ئاونادم،
شونداد ئەلئ مىن حەياتدان
بىزمەدم، تويالمادم.
بارئاورلق، بار چىتتنئ
جىلكەمە ئاسسن حەيات،
بىرمەسن بر نەرسەسندە،
بىرگەنن ئالسن - ئابلب.

ئىلەك مىڭا بىرسىن بەشەرگە،
ئالداغىن ئىپتىسىن بولەك،
ئالدا تۇرغان كۈنلەرمنى
ئۇنكەرىمچى مىن گولقىپ!
مىن ئۇچىبىم شول مەڭگى ئالغا،
قوللارىم بولسىن قانات؛
مىڭ مىنوت ئوتسىن سەعەتكە،
تۇرماسىن زىيەنىم سانات!
سىزمەسىن بارغان جىرىن تەن،
باسقان ئورنىن پار ئاياق؛
بول كېرەكمى: مىن ئاداشمام -
ئالدا يانمان ئال مىلاق!

ئېيبەشنەمە.

قايدا كورسەڭ بەش نوكلاگەن،
قايدا چىپتىن يىتىن ئالش،
شوندا بار سىن، شوندا ئۇلگەر
شوندا ئىلىڭ چىن، شانلى ئىش!
سىن فەرشتە بولدا شوندا
ئاچ قۇلاچىڭ، جەى قانات؛
ئوب سۇمىبگەن يەشلى كوزنى:
بىتمىن ئالندا بار ئازاب.
قايدا كورسەڭ جەعلى نازلار،
جەعلىلىكنىمن ئىر كەلەك،

قاچ ئالاردان، چيتلە يۇرسين،
تۆشسە بوللار، چيتلەن ئوت!
بۆرمە جەعلى ناز ئۈچندە،
سين ئالارداى نازلانىب،
بولمى، ئيبلەمش، بوش بوعازدان
چن، موقەددەس تەم ئالب!

كيسەك.

،نورلىدا ئاى نور قۆياشدان
جىر كەدە سىبكەن بولا!
باشقالار، ئيمش، هەقيردە
نورعاباى، تيك ئايمنا!
نەق شولاى قايبر كشلەر:
ئالداشو ،نوكْعاى كيلب،
،نورليلار چيتلەر كۆچندە
يالتريلار ئاى كبك...

پارچالار.

بۇلۇت كوكنى قاماو برلەن
قۇياش نورىن بتب جبتمەس.
بر ئاز بالقن شبكو برلەن
بۇرەك ئوتىن سونب بتمەس.

—

تەنن تزناق چىبو برلەن
بۇرەك تىبو تيناقلانماس.
ئۇرش، ئەرلمو، قىناو برلەن
شايان بالا تىناقلانماس.

—

باشن چوبكە كومو برلەن
ئۇيۇك جانلار ياتب قالماس،
قلچ شارتلاپ سنو برلەن
باتر جىرگە ياتب قالماس.

—

كشى ئاياق ساناو برلەن
ئاقلىلار جولەرلەنمەس.
ئۇياقلارن جبتز آتلار
بوكە بلەن يۇگەنلەنمەس.

—

قالن كرشەن بوياو برلەن
چۇقر بيتلەر تيگزلەنمەس،
سووق سوعا كوبو برلەن
ئارق نەفلەر سيمزلەنمەس

كۆمۆش كوزلك دبيو برلەن
سوقر كوزلەر كورەلمەسلەر،
يارق كۆرۆك تۆرو برلەن
سونك ،تونلار كۆبرەلمەسلەر.

قرق جيردەن ترمو برلەن
چالش ئۆبلەر تۆزەلمەسلەر،
،تشن ئالما بوياو برلەن
قارا جانلار قزارماسلار

ئازادلقنى ئبتو حورمەت:
قزل جوپرەك ئاعو، ديسەلەر،
ئش ئشلەمى قزل تاعو:
ئازادلقنا ئاعو ـ بلسەك!...

—

ئاقل سانقان بولا ئبرلەر
توزئنە جبتمەسن بلمى!
ئۆتۆن جيردەن عيب ئزلى
ئۆرۆن ئاستندامن دورمى!

...... گه.

مەن بىلەم، سەن ئەبەدىسەن قەدە،
ئانى ئۇلاق بارتقىن،
سابىارى ئالتن بولىنا
ساق تەنكىنى ئاتقانك.
چۆم قارا دىلبەر كوزكىنى
قرلاتىب تويناتقانك،
ئالتن ئۆچۈن سجدەكە، دىب
تۆز ھويلك جىبر ياتقانن.

ئارتقا چيكمەم.

جقسالار، تشدەن چىارلار
بار جىھان مىلكم، كۆچم،
مىن ئالاردان واز كيچىرمن
ئالداغى ئيركم ئۆچۈن.
تۆرسا تۆرسنلار تەحمىلەر
-بىن تىلر كەنسك، دىيب.
يوق تۆرالمىم ئىيندى ھەزر
،تول قورايما مىن بىيب.
بار قلتونلار قۆرسالاردا
تاش دىوارلار ئالدىدا،
يوق، ھەزر مىن ئارتقا چيكمەم
قارشى بارمام ئانتما!

مالمۇ، ئيدييالمۇ؟

كوزك تىگەب ئالعا، مال جيبارعا.
بلسەڭ، ئەگەر ئالتن ـ ئاللا، ديب،
ھيچ سوزم يوق. مالعان كوزت سەعادەت:
«ئالتن، ئالتن! ئافسن ئالعا!» ديب.
كوەلدە شول جيعان ماللارىڭا،
[illegible]
چعار ئيلگە شوھرەت مالڭ بلەن
يەشە تنج عەمسز، قايعۇسز!
ئەگەر ئالاب ئلما يۇيۇك ئادم،
ئيدياڭغا سزىالڭ ئيگز بول،
چقدا ئيلگە، تنمى ئشكە بيرل،
ئيدييالعا حيتو بيك تيز يول.
تۇتدا ئالدا يۇبوك تلەكڭنى
ئشلە ئيلگە، ئيلنڭ عەمن كور،
[illegible]
چنلق ئۇچۇن ئانلى جانڭ بير!

يۇواتقان بولام.

(بر ئيشچەتمەك حاتيرە دەفتەردن.)

بلامە، چوقايتدم، كيتمبم، ديبب
كوزلەرندەن توبب، يۇوتام،
شول چاعندا ئوزم نعراق يلاب،
كوز يەش بلەن يۇزن چلاتام

ئارقاسندان سؤيب تيركەليمدە
ديمن حەزر کيتميم جانـگدان؛
شول واقتدا ئۆزم پلان سزام
يۆرز ئۆجۆن کوب جير باغندان.
قسام قولن، برگە تۆرربز، ديم،
يەشەربز، ديم، برگە ئولـگەنچە،
ئوزم ،ئويليم ئچەمن يول چارعا
ئاعارب تۆن، يۆلدز سونـگەنچە.
يۆدرەلەرن تۆتب ئوبەمن دە
ديمن مەنـگى برگە قالرمن،
قالترانام کبترب کوز ئالدئما
ئۆزلب، يلاب ئانك قالرن

،ئۆزۆن کۆيگە.

(1922 نچى يلدا يازلعان.)

ئچم پۆشسا جرليم ،سوزب، ،سوزب
باباىلاردان قالعان جرلارنى،
ترەم، برەم شوندا ئارقاتامن
ئاشم يۆکـکەن سولىمن ،ئويلارنى.
جرلادم مين بۆگۆن بر ئاز جرلار،
ديم بويلارن جقدم ئەيلەنب،
ساقمارقاينى کيچدم، سوون ئچدم،
ئاشقازارعا ئالدم يەبلەنب:
ئاق تيدللە يۆزدم کيمە بلەن،
تۆغەلارن حادم پچەـگە،

زيما قزدای زيما نان چيمن .
تيرلەب، پشب كيسدم چيتەـگە:
ساهرالارغا چقدم، تابدم ئزلەب
- ئای ياننـدا زۆهرە بۆلدزن.

ماوالازغا ،ئۆچب قارلۆغاچنی،
ئالماس، ديدم، «يالمز بالدزم»:
قارا بورغا چيگب قارا ،ئوورمانغا
- بورغالاتب كيتدم يولـلەن،

ماكٔمايلارغا يازمان يازمشلارنی
سيرب ئالدم كۆچلۆ قوب برلەن،
ئای، هاى ديب، ،سزب ،ئۆزۆن كۆنگە
قامالارنی قودم قامشقا.

كورسەتدم مين شوندا باتر ئيرلكٔ
چداغان ئاچی «يازمش» قا.
زيلەيلوكدەن كوچب ئەللوكيگە،
[illegible]

[illegible]
ئالماق بولدم چيبەر سگٔلئسن:

قز قاناتن ياساب ئاق قاركبك
ئير قاناتن بورغا ياسادم،
چيث ئيللەردە گيزگەن باترلارنی
نومان ئيلگە حوجا ياسادم.
سارێ باشلی قارا جلانلارنی
بۆزدردم مين قامش بوينچا.

قارا قاشلى، ھەرىز ياشلارمنى
يۆرتەمن قىيامش، بوينچا
يالغا ياسسە، تاللار تيربەتدرب،
سايراتدم مين بلبل بالاسن،
ئيك سوگندان سزدم مەينەلمىلدك
[illegible] قرب يارەمن.
[illegible]، قاتى، دوچلى زور سوعشقا
ھەزلەسب خنجر قايرادم.

-

[illegible] دوسلار، [illegible]رب كوكرەكە،
يەملەنەريك جرلاب ھەيبەنى.
ئارتدا قالدى ھەزر قالن مۇنگلار،
ياسلىق ئيندى نقفا ئايافتى!
[illegible] دوسملار!
ياوز دۇشمان — قاتى ئاياق دا
كوكرەكندەن كيچب پراليتار —
ياشن سالدى، ئوام ياسدە . .
بۇنۇن قىيەي، بۇنۇن قارا تۆنلەر
براق ئارتدا، ياردا قالدىلار،
ئالدا ئالدا ياقن — ياقن ئالدا،
حۇر تۇرمشقا ئەملەر ياسدىلار !...

ئارتدا قەبر، ئالدا تۇرمۇش.

ئارتدا [illegible] ئابان ئۈستىرى؛
ئالدا [illegible] ئالدا يالقىن، ئالدا [illegible] كۆيىرى!

—

ئارتدا قەبر [illegible]
ئالدا تۇرمۇش — ئالدا [illegible] ئالدا [illegible]!

ئارتدا [illegible] قالدى [illegible]لار [illegible]
ئالدا [illegible]

—

ئارتدا [illegible]
[illegible]

ئارتدا قۇملۇق، ئالدا [illegible]
ئالدا [illegible] ئالىيلار دان [illegible]

—

ئارتدا [illegible]
ئالدا [illegible]

سىين كيتكەندە.

(ۋاقتىم قىزگەن بەش ريۋالۇسىيەمىزگە باغىشلاپ)

سىين كيتكەندە ئۆمرت چەچەك ئاتىپ،
جىر چرمالمان ئيدى تولغىنگە،
ئالماعاچدا چەچەك باش كورسەتىب،
چومعان ئيدى سيرين كۆرەنگە.

ئاق ئيدلدە باشو قاينا باشلاب،
چىققان ئيدى سودان توعايلار،
توعايلاردا ئوسكەن ئالما باسىب،
سايرى ئيدى سابان تورعايلار.

دوعالانىب ئاققان ديم سوۋوندا
دولقن بلەن ئاعىب، چايقالىب،
شادلىقنا سيمى ئويىنى ئيدى
ئيركەلەنىب، سيكرىب ئۆق بالىق.

قز قازلارى بۆزب كول ئيچندە،
قز ئوردەكى بۆسىب قامىشقا،
تابالمىچا برسى ئيكنچىسن،
چومعان ئيدى ساق - سۆق ساعشقا.

سىين كۆرەشىب قانلىق تامعان جيرلەر
[illegible]
سيرين سيرىپىب كيلگەن ماتور جەيىنى
ئيركن تيلىك قارشى ئالعاندا.

سېن يوعالدىڭ ياتىر، كۈچلى يۈرەك،
قارا جىرگە ئېتىب كومۈلدىڭ،
واقت جېتىمى سولعان چەچەك كېبك
مەڭگىلىككە سوندىڭ، يۈملدىڭ...
بوھارىدا تۈزگەن يوللارىمنى
مەڭگىلىك نەدە سېنگا ياعشلىيم،
شۈمرت، ئالما، سېرىن چەچەككىلەن
قەبرىڭ ئۈستىن چېچىب، يەعشلىيم.

1929 يىل، 19 ماي

شاتلقلى ھەبەر.

ئىنچقنا يۈقلاب ياتقان حاقدا
ئېدىر ھۆزىب كېنەت ئويانىم،
كوزم ئاچىب، سىرىن بىلمەس يۈرۈن
تەملى جىسكە موبىندان بوعالدىم
تەرەززەمنىڭ ئالدى قارت قايىنى
يۈمشاقنا تىربى تاڭ جېلى،
جىلەسلىشب ئېسكەن تاڭ جېللەرن
ماقتى سايراب دەرلى بلبلى.
ئاي نورلارعا چومعان شەرق باعن
يۈرجوڭ، يور چوڭ يولب قىلاعان
ئەسترسكڭ زور زەڭگەر كوز بەبەگن
ئىنجىقدەى بەش چەب تابلاعان؛

جیل کۆچیب شوندا بر تارتان سوڭ
حیدیٔ برگە بۆتۆن بۆلۆتنیٔ؛
قارت قاینڭ کیبکەن بۆناقلارن
برەم-برەم سلکب، یولقدیٔ

ئنعی چۆبار کوکنڭ زەڭگەر تۆسیٔ
قاراە یەشکلت تۆسکە کوملدیٔ؛
بایاعنا سوزعان موزیکاسن
کیسدیٔ بلبل، ئاوزیٔ یۆملدیٔ.

شبوە شمر بەرب تەرەزەگە
ئزلەگەندا کمر تامچیسی
(ئەجلی ئۆدزن قاتی، کۆچلی دۆشمان —
توق تۆرمشنڭ توریٔ بالچیسی):
برە بر آرتای ئامب کوکدەن حیرگە
شوبلەی شادق حەبەر سۆیلەدیٔ:
ئاچلق بتب ئیلدە توقلق بولاچاق، دیب
کوڭلەری قۆچب، کولەدیٔ

1922 یل 20 مای.

Национа...
имени Ахмет-Ба...

قزل ياو حاتندان.

«ئيسەمەنى ...، ... شەمسى قەمەر!
ىزنڭ ئيلدە ياڭى نيلەر بار؟
... سەرنى سيمەمەن ... ،
ئيلڭ بازمسڭ بر حات، بر خەبەر؟

سەلەم، ديگن مينىدە مەزوللاعا،
شەمسى ئەبى، مەمەوب حيكىگيگە،
سەمى قۇدا، مامى قۇداچاعا،
بالو ئلىاء ئەسبو جبزىبگە...

ئوزم ئەلنى حەزر يىاتى تارامن،
يۇربم عامان ملنىق ىونەرب،
قارشى ... بورزوى ... بالار،
بورغ ئيسن ئەملەب ئيسنەتب.

حوش حەزركە مانور، شەمسى قەمەر،
... رشى ... برار ...ڭ!
«قەمەر» ديگان سوزنى يازعاچ ئوبلدم
ئوقۇعاچيدان سينلە ئويەرسەڭ،

... «قەمەر» سوزن
قانتقاحىدان، دىم، ئوزن ئويلارمن،
توقتاتامن شوندا حاتمنى دا
ئۇزۇن ئيتب قايتقاچ سوبلەرمن...»

29322

کیچە ئشچی - بۇگۇن یاو.

(ئۇکتەبرنڭ 6ـچی بلمدا یازلعان)

ئالتی یل ئۇراق، چوکچلەر برلەشپ،
کۇن کورەلەر بر توعاندای کۇرلەشپ.
برسی قردا
قدرا قرنی.

قردا جیر کە تیر قۇیا،
برسی مۇندا -
ماش زاوندا
توق‌دا توق تیمر قۇیا.

هەر ئیکەوسی چۇس تۇرالار،
تیکشرەلەر ئیل کوکن -
باسەبسە دۇشمان - بۇلۇتلار
چالت ئاباز ئیلنڭ کوکن،

کیچەگی ئوراق، چوکچلەر
مڭ وە مڭ ملتق بوگۇن!
کیچە بولسا، برسی قردا،
برسی بولسا شاختادا..

هە! ئیگەنجە اوقماشالاردا
بولالار یاو بوکۇن!

كىم ئول؟

ئېل يۈزىنى باسقان دۇشمانلارنى،
ئاۋلاپ ئاتقان قارا ياۋلارنى،
چۆلگە ئالىپ بىزنى تۆرلى ياقدان
يول قالدۇرمىي سالغان ياۋلارنى.
كۆچلى قوللار بىلەن ئۈزۈپ تاشلاپ،
روح ئۆردى جانسىز تېنلەرگە؛
ئەلەم ئېلىپ قىزىل ئىشتىكلارغا،
ھەم بېردى مەرداۋۇم ئەللەرگە.
ئاش، توفراق، تاۋلار ئۆتقاشىلەنىپ،
[illegible] ئاقلاپ، جاپا، [illegible]
پالقىنلاردان سىزغان ئال بوللارغا
ئەلەملەردەن ماياق قالدىنى.
نەلەت ئۆقۇپ ئاگاھ، تارقالدىلار
ئاق سارايىنىڭ كۆچلى ياۋلارى.
رەھمەت ئوقۇپ، ئانى [illegible] ئەندىلار
مازلۇم ئېلنىڭ، مازلۇم ئۇللارى
بولدەزلاردان قاداپ مايافلارن،
ياق، يافلارن بىزەپ كۆللەرگە
ئالامالار،
سەلەمەلەر مەنە ئېش باشىنا
يول يارالار آلغى كونلەرگە. .

* *
*

كم سۈنگ شولای بزگه، زور کوچ بیرب،
باغلادی ئیرکن حەیاتنی،
ئیرکن یوللار سزب ئالغی کونگه،
بولدزلاردان تزدی مایاقنی؟

ملسگز کیلسه، کم ئیکەنن،
شوشنی حرنی قولغا توتوعز!
باشدان باشلاب جیگرمی بر یولنگ
باش حەرفن تزب توقوعز!

* * *

كامونا.

عەلینگ بار کولک ئانی،
سۈررگه یوق سوقاسی،
چەچەرگه یوق ئورلغی،
تورمشنی بو؟ قورغی!

ئورلغی بولسادا مول
باشن ئیگەن میگلی عۆل:
سوقاسی یوق، ئاتی یوق،
شوگا کورە، ئول یوق.

عومەرنگ بار سوقاسی،
تیمر تشلی ترماسی،
ئورلق بلەن ئاتی یوق،
دۈنیا کوتو قانی اوق.

نىبچك ئېيتىپ بەشەرگە،
بيجك توپ ئاشارغا؟
برسى بولسا، برسى يوق،
تۇرمشىنڭ بەم تۇسى يوق.

يازغى كۇننىڭ برسندە،
جبتەن ئوى ئرگەسندە،
مىكائىل، عەلى، عومەر
شول ئېگەنشكە كىلدىلەر:
برگە سۇررگە جيرنى،
برگە ئاشارغا ئاشنى،
شولاي ئيتىپ، برلەشىپ،
بولار ئۇچەو ئش باشلى،
عەلى بلەن مىكائىل
ئېكەولەشىپ جير سۇرە،
عومەر ئاولدا قالدى:
يۇرت كيرەگن ،ئول كورە.
جير سۇرركە باشلاپ،
نەيمە كوك ئات، ناناا!...
مۇندا يات ئش بردە يوق،
مۇنا شول بيت كاممونا!

سابانچى عا.

سۇر ھەمرىڭ، ھەم ئۇرالماس!
يەمەس بەرماس ھەمدەر!
بەم ئاھ ئالتن قۇرىنى،
قەدەرت دەرلاب ھىمەر!
نق توش، دوس، ھىيچ ئيرنمە،
جىر چەچامى قالماسن!
چەچ نازا ئۆزلق جىرنگە،
چوب ـ ھەامن بوتالماسن!
چقماسن ئيسدەن ناعىدا
جىر سۆروچى ئاتقايك!
بىر كەلە ئاز ـ ماز سۆلگەدان،
سزماسن ئاقنق مابن!
سىن ئلكدە ـ ناز چاعندا
جىر، سووك، بۆلۆبلارڭ،
توبەرب كىلدلڭ جىھانئى ــ
ھەر ئارامن دۆنيانڭ،
كيتدى قتلق جىر، سووكدان،
جىرلەرڭ كوب، مول ھەزر،
موب ھەمرى، ئى بر ـ شىدان
بر باشئنا سۆر ھەزر!
سىن سۆرب، چەچكەن بۆدايڭ
جىر يابب توسمى ئيكەن،
بر قاداقدان ئۆن قاداقلاب
تۆچ بۆداى توشمەسميكەن.

تبر بلەن سۇ‌رسەڭ جىر گنى
نقلتراق ئوتكماسمىكەن،
ئامارلقدا كۇزگى كۇنلە
حيم بلەن تولماسميكەن؟
ئبلەگى ئاجلق، بۇ‌دە ولەر
شول زامان بتمەسمى ئبكەن،
ئاج بالالار قانلى يەشى
مەكگنگە تمەسمەن ئەمن
ئەبدە، سۇ‌ر نقلاب، ئبرنمە،
سۇ‌ردە چەج، ترماب جيبەر!
توفتاعاج ئاور ئشكەن،
ئاج كوكل: جرلاب جبەر!

1922 يل.

ئيگنچيگە.

فاردا فار كيلە فارا فارعالار،
ئورامىلار شاولاب، ئاعا يلعالار،
سولار توز بارب، بوللار كيسلگەن،
ئاولار ئاچلمان، ديمەك باز كيلگەن!
ئوزاق داتۇرماس ئاق جير فارالر،
ئاق فار ئورنتنا تولەن بارار
جرعى سەملى كۇن، برعى ددەمى حدم.
بۇتۇن جيرلەردە، بۇتۇن ئيللەردە
بۇرر، بۇگرر.
حانلى تن ئوررر.

ئەی، سەن، ئیگنجی، ئوتدی قش كۆتك!
جبندی یەملی جەی، حیتدی تش دۆنك!
قایراغانمی سۆلك، سامان تۆرەنك؟
قاراغانمی سۆلك، ئرماك، سامانك؟
توینغانمی سولك. چابتار، كورمنك؟
تازارغانمی سۆك، جەچو زاپاسك؟
قارا، نق تازارت، كۆمە قالماسن!
ئور ،ئۆرش حەدە، جىكن بولمەسن!
ئیگن ،ئورتنا، چوبجار ئوگماسن!
ئۆزاقتا سوزما، چەدو مبزگلن،
قۆری، قسقا ئۆت واقت تۆكن!
سۆراشدرغالا ئا كرانومگدان
ئیكونوللارن،
ئاندان كۆتدە تۆر
ئیگن قرلارك
دوكرەب ،ئوتگارن،
كلەتە ئامبارك
شعرم تولارن!

1 نچی مای.

— بیندی بەیرەم بو،
شادلق نبلەن بو؟
دییب سۆریلار،
ئاق ئیدل یارن
چەب دولقنلار.

— ئىشەنچى بەرىمەن!
— تېرىك بەسىرەنى!
جەۋاب بېرەلەر
باقچىلاردىكى،
باسولاردىكى
چېچەكلەر — گۈللەر.
— بو نېمىدى بېرەم؟
— نېمەن سۆزۈك بويەم؟
ئېللەر جولاشا.
بايلار يىلاشا!؟!..
چىللەر سوزۇلا!
— بېيە ھېچ بىر بەت،
— ھەر كەمسىلەر يەت،
— بىر بەي ئىشەنچەر،
— بارىي كۆچلەنەر
جېنىدەر ئىچكەن،
ئادەم چىقىمەس!
جەۋاب بېرەلەر
قىزىل ئەسكەر
— بىز يوچۇن يەرە؟
جىلەردى ئەتەم؟
دىلەر بولەلار
سېرىيەسىش — قولالار.
— يولىلاشلار.
— بولار ئاچالار،
— مەڭگى بولماي.

ئالمى ئاق كۆنگە،
ئېگىز ئېوكىنگە
دىب جەوابىلار؛
قانى ئەمدى.
چقلى ئال ـ گۆللەر
شانلى تۆركىلەر؛
شاولى دۆر ئېلەر...

ئېندى كوكلى،
بو كونگى كونى!
شادلىق نىچ بارب،
تشقا نو گلگەن،
قزل ئەمدەن
دۆنياكوملگەن!
سولار دولقىلاب،
جىلەر ئۆلداب،
[illegible]
دوكچ توقلداب،
بويز ئوقلداب،
سوقاچى جرلاب،
تورەاى پرلداب،
ئيمە بەيرەمن:
بەينەلمىلەلن!

9 نچى عينوار

9 عينوار، ئاور كونلەر.
سالقن جبل ئيسە بالتيق ياعندان،
سووق. ئادەملەرنڭ نۇسى ئالغان،
بۇۋش، قاراڭعى يادۇالدا
كوندز بولسادا، زەعيق ئوت يانا.
چرايسز، كيبشنگەن ئانا،
حاتف، ا شر بالامعاج بالا.
[illegible]

— چوە بالام، يلاما!
يلاپ سۆڭ كوڭلك بولاما؟
چوە بەعرم، بەبكەم،
ئشك كيندى ئەنكەڭ.
ئول زور ئشكە كيتدى،
زور كيگەشكە كيتدى.
ئالار كوپ. سارايما كيتەلەر
[illegible]
دەلكى، ئالر ـ تيگلك ئالار،
سارايلاردان ـ رەحمت ياوار
كيلك بيت ئاللا قۇدرەتى.
قۇلاق سالر پاتشا حەزرەتى.
شولاى دييب ئانا بەيكەسنە
ىر بۇچماقدا ئورن ياسادى؛
ياتقزدى دا ئوست كوزلەرىنەن
ئيسكى پينژاك ئوستكە تاشلادى.

ئاچ، بالانىعاچ بالا يۈكسەلدى دە
ئگراشىپ كېتتى بوقتا
قولنى سورا ئالغا، نېمە سوزى
ئېكمەك كوردى، ئاغرى، يوقلا.
ـ ئەسكەي، ئېكمەك، ئېكمەك!
بېر، بېر، مىنگا تېزرەك!..
ـ چو، بەيكەم، چو،
تېك يات،
يوقلا. مەنمەم،
ھېچ ئەنكەڭ

*

مەكلەر، ئىگىلەر
كۆچىنى ئىرلەر
مەكمە، ئىچىلەر
يورام كېچەلەر
ساراي جىنەلەر
ئى يارايان
ئېگلك كۆتەلەر..
..را الار سرماق سلەنەلەر
مەكلەر ئوستىنە قورعاش سېپەلەر:
توپلار يارلىنى ئۈستە كۆرسەتمە،
ئېرلەر يەلنى جېرگە كۆپلەب.

*

نە ئېسگەنلە، يۈوش پادىشاللا
ئانا بلە بالا

ئەكمەك قايسىسى،
ۋەتەننىڭ [illegible]،
تۈرلۈك كۆنەلەر
[illegible]
[illegible] تۈگەلەر
[illegible]
[illegible] بوق،
[illegible]
[illegible] يوق
[illegible]؟
[illegible]!
قەسەت [illegible]،
[illegible] يولمان [illegible]،
[illegible] كۆرۈنگەنلەر
جان دا تن دا يوق،
[illegible] يوق،
[illegible]،
[illegible]،
[illegible] عالى
[illegible]
[illegible] تۈگەل
[illegible]

ئېكمەك تۈگەكەن،
ئۆسەلە ئېتىلگەندە،

ئەسىر دەمتلەر
ئوسم ھىبەردنى
ئالقى بەھسلەر
ئەندا شودسوق
ھونسفنسال .
يو.ەلك ب رلب،
مەكگنى، مە سگذ ە ئور ەرن بە
قالا نىك بالا،
بالغز پادۋالدا:
ئولىكلەر ئوبب،
قانلى يەش توكب

*
* *

دۇنا بىد بە
پادشا «دەزرەتى»
«ئاللا قۇدرەتى»؟
مگەر لىب جانلار
ھىركە سكدئلەر.
لەعنەت پادشاغا،
لەعنەت سارايغا،
دىيب شوندا ئالار،
ئورب قىنى د ر،
ئوبر قوبنارر ع
بزكە قوسسىلار.

*
*

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ئالتۇن سارايلار،
«پاتشا خەزىنىلەر»،
كىيىمنى زىبۇ- زىنەت:
ئىزدە قالمادى.

چالغى.

([illegible])

ئەي، مېنىڭ ئۆتكۈر قۇرالىم،
ئەيدە چاپ، تېز - تېزگىنە!
كور، ئەنە قىر، جىرلى بۇلبۇل،
تىڭلىمىز، تېك ھېزگىنە!

كور، ئۇلەن ھەم توزلى چەچكە
سېنى سۆيكەلگەچ تىپشلىشەر؟
بىر بىر ئارزۇلىق جىرگە ياتىپ:
شىندە، چالغى، كوچ! دېيىشەر.
ئەيىبى، چالغىم، بىز تېكمۇ تېك
قىردا پاتشا، كۆچلىمىز،
كۈن بويىنچا بىيل تۇرايتىمى،
ئارمى، ئالمى ئىشلىمىز!

ئەيدە جرلا، تىڭلىمن مىن،
يەش ئولەن قرعان كۆيك!
شول كۆيكلەن يارسنا بيت
جان ئوزەك ئۆزگچ ،ئوسم!

سىن حەنردە سافلبسكىر،
،ئول نيچك كيتكەن ئيدىي؟
حوش، جانم، حوش،مين كيتمن،
ديب مينى ئوبكەن ئيدى.

ما كعابندا بۆدرەلمنگەن
چەجلەرندەن بر كيسەك،
تۆشدى جير كە شول چاعندا
سبن فاعلماچدان كيتت.

جرلاعاچدان سبن حەزردە
تۆشدى ئيسكە شول چاعم...
ئەيدە حرلا، فر ئولەنني،
حاب تاعن بر، چاب تاعن!

دويلە، حرلا سوب كۆيكمى،
كيس ئەي، بر ن حابم!
بيت ساعدم ممدە حرمم،
ئيچ، حرلىمدا بر حاسم.

تىكلامدا مۆكعا ئلس،
سوب يچەرچىنڭ حرى
توزمەدم، باردم جانىنا،
تاكلادم نيرەن مۆكن:

بر نیچه یل مۇندان ئەووەل
ئول یاراتقان شول قزنی ـ
ئول یاراتقان ـ بو جان ئاتقان،
ئالماعان قزدان کوزنی.

نەق سوعشنڭ کۇچلی چاعی،
قان ئیمە وئاق ئورمەکوچ »،
بر کشی یوق کۇج جینەرلك،
ئاندا قۇدرەت، آندا کۇج.

شول چاعندا ئول قزینڭ
بر توعان یەش ئنەکەسی
تملبلەر ئوچ کون بویندا
تنگەلیلەر کەودەسی...

قز ئیشتکەچ بو خەبەرنی
یەش یۇرەکدەن جیلکنە،
ئوچ ئالرعا، ئوچ ئالرعا!
دیب ئیبەرلب ئات منە.

بر کیسەك ئیکمەك ئالادا
ئیکسەکە منتق سالا،
ئول چاباە یەش ئلت تۇیاعی
جیردە ئوت تۇیرب بارا.

شوندا ئول ئوچ ـ دورت ملایەت
کەودەسن قابلاندرا...
ئاە، ئوزی‌دە کوبکە بارمی،
دۇشمانن شادلاندرا؛

ئاق حلالار قزنى بۇغۇم،
كۆب نچراق ئشماەرە
ئبث ئ ىەكى وەدشملەر دە،
سەر سرەى، ئىللە

.

— ئبح، وىدىمم، ئر ئاعىن بس
جقمى سور تى كۆرمدە
ئت قو سدا، ئت كۆنلدە
جردن نوب كۆب نۇرە ە .

— ئبح ممم نور حر ئۇرالم،
چاعدن حرلاب ر ىعى!
ندىدە حر ل. ور ئو ديدى
چاب تاعن برە چاب تاعن!

* *

بئول شولاى جرلاب مۇڭايسە،
چالعۇسن ئەيىسب چابب،
قالدى قرداە مين يونەلسم،
سوراەرن ئجكە سالب.
ە ت بيرەن ئر قالدى مىىدە
جرلاوندان چالعۇنىڭ.
شول تيرەن ئزدمن سوزلدى
مۇنداعى جرلار مينم.

سىلكۈر.

قاقارا تۈن، سوقۇر، بۇىي كورەى،
ئەسەد، سۈرەتئالە بۈگرە،
ئى - ھەي ھوق جيگىر ئورك ئورەمە
تۈن باغنىدان ئاچىق جىبل تۆرە...
ئاول چومەن قارا، بەمسر تۆرگە،
بۈتۈن ھەيق سوسگەن، يۇقىبلار،
ئارا - سارا ئىتلەر ھاو - ھاو كىبلىب
ئۆرەلەردە تاغنى ئوقىبلار.
ئاول بۆقلى، لا كىن چينىندەگى
بەلەكەچكىنە بىر ئۆي بۆقلامى،
ئاق قىرلاس نوگەن ئىدرەر تا...
بلىت، بلىت ئىينب زەعيف ئوت قارى.
نى بار ئاندا؟ كىملەر؟ نى ئىشلىبلەر؟
يارتى تۈنگەقەدەر ئوت يانا؟
سىلىبمەللە قوناق ئۆي ھوجاسى
بۆقلامىبچا يۈگرە تۈن قانا؟
ئەللە بارمى بىرەر ئاوررو - قىلەن،
بەبكەسنىمى ئەللە چىرلەگەن؟
قورقىماسىن بەبكەم قارانغىدان،
دىيمى شوڭا ئوتنى سونمە گىن؟
جۈن ئۇرلىبمى ئەبى تولاغا، دىب،
تۆغى مەللە باباي چاپانا؟
ئەللە قۆمسىز ئاول قولاقلارى
ساما گۈنمى شوندا قابنانا؟

كۆرپا ئۇنىڭمۇ ئەمە، دېگەن ـ [illegible]؟
ئچەلەرمۇ ئەللە يوغىسە؟
قزلارمەللە جيبلب كيچ ئۇنرا
تۈن ئوتكمن، حرلاب، سبزمبجە؟

يوق، يوق. [illegible] دۇرۇست تونۇپ،
يوقنى ئوبلاپ سىككە [illegible]!
قارا نيندى نەرسە بازمان دىبب
قىلماسن بوشقا چبكەگر!

ھەرجى ئۇل نانىنا ھەبەر بازا،
نشكە چومەن بۆتۈن كۆبىچە،
ئالب ـ بىرب سرلىق ئاق كاغەزنى
تۈن يارتمسن ـ نىمن سىزمېچە.
ئۇلگرتر ئەكبرەك ھەبەرلەرنى
تالە ئاتقانچا يازب بولسادا،
ئېرتەن ئىرتونك كېنە مانلار ئالب،
ئۇلگرتر ئەكبرەك پوچتاغا.
نانا شوگا ئالك ئۇنى يانا
[illegible] دا
يارنى [illegible]
ئەتەج كوبلسن سۆرمن سالسادا!
قارىدا ئۇل زەئىپ لامپاسىنا
كۆلب قويا ئەزرەك جىلمايب:
يارى بر ـ دى ـ تېزدەن يىمچەكلىك
دۇچسزلكدمن يانىب، ئۇيالب!

ئوت تورنداشانڭ حسرىدە
بو ئوت توگل، لاكين بلنڭا ئوت،
كاپيراتيف بوگون قىرار بيرگەن:
ئاچارغاه ديب، ئوۇلسكەن بر زاوت.
ئاحشەدان [illegible] وث زاوت، شو... [illegible]
تاغن بر زور تشكەبول ئاچا:
سالماق بولا ئاول ئوزناسغنا
ئيليكتريك ئوچون ئستانسا.

1924 يل.

تيمرلكدە.

ھاوا ئالمن، قۇياش جومب بارا
براق اعى ئورمان ئارتىنا؛
ئازا جكت حرلاب ئوتب بارا،
ئانلانمانڭدا توري ئاتلنا...
قارشغداغى تاونىڭ ئيتەكىندەن
ئۆشب كيله سيبر گۇنووى؛
چۇلغاب ئالغان تمزق تاول كوكن
مۇرەدلەرنڭ ئوزگەن تۇنۇنى.

.

جراب ئاقغان بلغا قولتغندا
باپا يالغز ئوترا تيمرلك،
تيمرلكده جكت تاج - ئوچ كيلب،
تيمر سوغا جيرلەر جيمرب.

قول كوتەرپ جگت بەرگەن ساين
كوكرەك كيرب. مشناب، ئوحلاداب،
ئاور چوكچ توبە زور ساندالنى
ئونلار چەچپە، ئويناب، توقلداب،
چوكچ توفى، قزل ئوتلى تيمر
چتر - چاىر كيلاب چەكەشدە،
ئاغاق كبك، قزل بۇلدىز كبك،
بۇرحۇك، بۇرحۇك ئۇچقىلار چەچە
تشلى جگت، ئالماس بلەكلەرن
ترسە كتنە فەدەر سزغانماي،
بۇگرە - بوگرە ئاغ ماكەدى سرنى،
ئالما كبك بيتنى قزارغان،

*
* *

جرلاب ئافقان سوناڭ بوبلارندا
سعلب ئوسكەن زيما تال كبك،
زيفا بويلى. پنك نچكە بيللى،
ئيرنلەرى تەملى بال كبك،
قارا، قيعاچ قاشلى، بۇدرە چچلى،
ئۇزۇن تۇلۇم توشكەن ئار نمە.
بر قز تۇرا يۇتنب، ئاكما قالب،
تيمر سوققان جگت قاتندا.

*
* *

بر ئاز بەرگەچ جگت تيمرلەرن
بتەر - بتمەس ئاشلاب بار نشن،

قىز ئاندىن قۇرقۇپ كېتىپ ئۇقۇدى،
قولباشىنا سالىب چوكچىن:
— ئىسەنمەي چېبىر، مەدىنەكەي،
ئۇسەشكىنى، قورا جىبلەگىم؟
ئۇ سوك بۇگۇن ئۇزەم كوب ئىشلەدىم
ئالا بازغان كۇچلىق بىلەگىم،
— كوربىم، دىيىب، سېنى كرگەن ئىدىم
سو بويىنا قويىب چىبلەگىم؛
مېنى كورگەچ ئىشتەن بوقتىر يەندا
يال ئېتەر، دىيىب ئەزرەك بىلەگىڭ.
سەنى ئەزىر، دىيىب ئىشتەن كوب بوقتىلىبىم
سوغاسىم يار سابان تۇرەن.
ئىبررەك سەنىدە كوب ئۇرايىم،
زار قاقانىر كۇتىب چىبلەگىڭ!
ئاناڭ كور... چىبىر... ئەسلۇسىڭ،
تېمرلىككە كرىب يۇرگەنىڭ؛
تېمر سوقغان يارلىق ئالمساموللا
بوي كورسەتىب، كۇلىب يۇرگەنىڭ؟
— ... سىرسىن، قورقمىبم مېنى ...
ئاتام ئۇدىن ئۇسكىن بوي ...
ئاناڭ سوزى ھەزىر ئوقتاپالماس:
ئېركلى قۇش مېنم ئوي - كۇڭل.
سوقىپ جگر! بۇ ... دوكچى،
ئاتام بەعزن سوعىب جىمرچى!
جىمردە سىن ئانى، مېنى قۇتقار،
سۇيەم بىت مېن سىنى، تېمرچى!

- ئاح!... شولايمۇ، جيبەر، مەدينەكەي،
سار ئۇلامسەڭ مينم بۇرەگىكە؟
سۇيەم مين دە سيغى، كوبدەن ئينلەي
سال باشكنى كۇچلى بلەككە!

* *

قۇياش ياندى، فرا بۇي ،نوارەي،
باشن ئيمب بۇقلى تيرەكلەر.
تنچلانمان يالمز تيمرلكدە،
سو بويندا كۇتە چيلەكلەر...

*

ئال ئاڭ ئانا، ماتور جولپان قالقا،
باش كوتەرە زيما ئال - ئاعاچ،
،سوبويلارن سابراپ باكۇانا،
قادت د عمە، دەرتى س ەلدو عير.

* *

قۇياش چمب نورى سيبلگەندە،
قوحان جاقدا كۇتو مالالارن...
يۇقى توتمان يالمز تيمرلكدە،
چوكى چوكيچ ئاعن سايدالن،
مەدينەكەي تۇتقان كۇرۇك سان،
كۇرۇنە تۇرب تيمر قزدو؟
هگت سوعا قزعان تيمرلەرنى
تيمرلەردەن ئۇچقن توزدرا...

* * *

بەگى ئۆزمش قوبلا تمرلكدە .
تيمرلكدە قابنى ئش تاعن...
جيمرو ئوچۇن چراگ يۇلالارنى:
بەر تاعن بر، جگت بەر تاعن!

مينم ئۆيلار.

مايچاعندا جعا بر - بر ۋازنلى
تچلەرمدەن ئۆيلار ئاينقلب،
ئافقان كبك ئاشقن سولار يارسب،
دولقنلارن قاعب، چايقالب

قايبر ئۆيلار ئارتق تيونەيب،
يوولب قالا يولب تۇتقنداى،
ئاق ئيدلنڭ تبرەن جيرلەرندە
ئومراب تۇرعان تۇبسز ئوبقنداى.

قايبرلەرى يولب مادور ئۆيلار
بيك تيز كنە ئۇسكە چالار،
دو بز نىلدە ئۆحقى ئق حرلفداى،
ئۆينافلاشب كوككە ئۇچالار.

قايسنلارى بيك نق سبكر كەلەب،
ئۆينانالار كوڭلم سبكرتب،

ئۇيناغانداي ئۇندىن ئۇسلەرنى،
ۋاق بالقلار چومىب، سيكرشب.

— —

قايسى برسى بيكرەك تۈرلئىمنب،
شادرلانا كوڭلىم بۇرچلىب،
نيچك قايچان ئۇندىن شادرلانا
ناز ـ مازغنا، تەكرن جيلى چىب.

— —

قايىرلەرى ئارتىق ئوسال بولىب،
نرناشلار كوڭلىم ناقتارب،
ناقتار غانداي قانى، كۆچلى جىبلەر
ديڭگز سوون قانى ناشقا ئۆرۈب.

—

كيگەش.

بلميسك بيت «ئىبرتەكەگىنى»،
ئول بولىب . بولماسلەن،
باشقالارغا كۈن ئۆۋىدا
سىن ئۇچۇن تۇماسلەن.

چيندكە ئاتما سوزلەرمنى،
سال حەترگە نقلانىب:
«ئىبرتەكەڭ» دمن ملڭ ـ ملڭ ئارتىق
بو ـ «بۇگۇنگى» بر مينوت!...

مین ئەلی ئوت.

مین ئەلی ئوت، دۇرلیمن مین،
یەش یۇرەك یالقن مینم؛
گوزلەرم بەرھەت قاراسی،
سوزلەرم ئالتن مینم.
كوزلەرم بر سرلی كولدە
تۇز قامش كرفكلەرم،
كوز قارالارم چەچەلەر
ئال ھەیات بۇرچۇ كلەرن،
یەشكنە ئاق ئایما بیرمەم
مۇك قیبلمان قاشلارم،
تشلەرم بر یاق تیبەرلەر
ئنجۇ، مەرجان تاشلارن.
مین ـ قۇیاش كۇن ئور ناسقدا
یالتریم، تەن یاندرام؛
ئایدان ئارتق تۇن چاعندا
ئاینی ئارتدا قالدرام.
مین تۇنۇق ئای كوك یۇزدە ـ
تۇبتۇنۇق نورلار توكم؛
یاتشا بولماچ یارچا نورعا
سوزلەرم نوردان تزم.
ئەیدە نورلار چرماسنلار
ئالدما تزلەر چوكب.
مین تۇربم ئایدای یوعاری
نورعا ئۇستن نور یولب.

«كيم» كيله... كم «كيم» بله!

I

ئيسكئ ئيلنئ،
ئيسكئ دينئ
ئاقتارب ،ئول كم كيله،
حورمئ، جنمئ،
زور ديبومئ،
ئەبنجئلز، ،ئول دم كيله؟
دەھشەتئدەن چابقالا جير،
چار پالا. تاو. تاش ئرى،
كوُن چەشدان كوُن باتشقاچا
آوازئ چلنرى.
كوُج بلەدكە،
بەش بوُرەدكە
قايدان ،ئول ساف جيل ئوُرە...
ئەيتگز، ،ئول كم كيله!
،ئولمئ؟
،ئول بيت «كيم» كيله،
ئەيدەگز، كم «كيم» بله؟

II

ئەتكەسئ ،ئوُزوُن عومرگه
دوُنيا كوُتمە ئش بلەن،
ھەر قايم ئيكمەك سئعن
تابسا ئيزگئ كوُچ بلەن؛

B. A. S. S. R.
Qilmi Kələpxanə
№
Научная библиотека
Б.А.С.С.Р.

ئىرتەدەن كەچكە قەدەرلى
جىمر جۇقب، سابان سۇرب،
توكسە جىرگە بار كۇچن،
بار كۇچن زور ئىبل ئوچن:
شول نانانىڭ يەش قزى،
يەش قزى - ئش بولدزى،
يەش ئولى -
يەش ئش قۇاى:
بر توكل، ئول ئىل بلە،
ئىل بلەن ئول — «كىم» بلە.

III

ئوت چەچب باسقان جىرلەن
يەش، بانر ياو «كىم» كىلە —
«كىم» كىلە زور ئىل بلە..
ئەمدەكز، كم «كىم» بلە!..